

N:o 67.

Af herr **A. Hedin**, om framläggande vid hvarje riksdags början af fullständig redogörelse för de dispositioner, Kongl. Maj:t under näst föregående år beslutit å besparingarne.

Vid några föregående tillfällen har jag sökt fästa Riksdagens uppmärksamhet å behofvet af en revision af bestämmelserna om Kongl. Maj:ts rätt att förfoga öfver besparingarna. Senast har jag vid 1885 års riksdag (motion i Andra Kammaren n:o 20) härom framställt några påminnelser, hvilka då medförde åtminstone den rättelsen (jemför statsutskottets memorial n:o 6 och utlåtande n:o 53 vid 1885 års riksdag), att Kongl. Maj:t, som från och med 1875 disponerat besparingar utan att dertill ega något be- myndigande, sedermera årligen på statsutskottets hemställan auktoriserats att öfver dem förfoga enligt de i rikets ständers skrifvelse den 12 maj 1841 angifna grunder. Till hvad jag förut i ämnet anfört tillåter jag mig att lägga ytterligare ett par erinringar.

Det torde få anses sjelfklart, att sedan Riksdagens sammanträden blifvit årliga, med blott 7 till 8 månaders mellanskof, Kongl. Maj:t icke på långt när i samma grad som på den tiden, då Riksdagen samlades blott hvar tredje år eller ännu mera sällan, behöfver medel till sitt förfogande för »sådana kostnader, som, vid staternes reglerande ej förutsedde, under tiden mellan riksdagarne finnas nödvändige» (Rikets ständers skrifvelse till Kongl. Maj:t den 6 oktober 1834). Redan häruti synes mig ligga giltig anledning till en undersökning, huru vida ej ifrågavarande dispositionsrätt bör inskränkas.

När man vidare ihågkommer, huru mängden och beloppen af budgets- anslag, å hvilka besparingar uppkomma, tillväxt under det halfva sekel, som förflutit, sedan dispositionsrätten öfver besparingarne af Riksdagen bestämdes, ledes man till samma antagande.

Det är också bekant, att Riksdagen mer än en gång icke utan en viss häpnad förnummit, hvilka summor hopats såsom besparingar.

Trots dessa ymniga tillgångar har Kongl. Maj:t å ena sidan hvarken låtsat om, att de »extra utgifts»-anslagen å hufvudtitlarne kunna undvaras, ej heller upphört att i mycket stor skala anlita den aldrig af Riksdagen uttryckligt gillade utvägen att äfven för ändamål, som icke blifvit af Riksdagen pröfvade och godkända, anvisa medel under förskottstitel.

Det ena med det andra har medfört, att vid sidan af den utgiftsbudget, som Riksdagen fastställer, uppkommit en annan mycket betydlig, af Riksdagen icke pröfvad budget, å hvilken det mer än en gång händt att Kongl. Maj:t anvisat medel till företag, som Riksdagen formligen ogillat och till hvilka den därför vägrat att anslå af Kongl. Maj:t begärda medel.

Det ligger i öppen dag, att härigenom så väl Riksdagens af rättigheten att fastställa statsutgifterna beroende politiska magt lider afbräck som ock slöseri med statens medel främjas.

Emellertid skall jag nu blott påyrka en åtgärd, som åsyftar att sätta Riksdagen och folket i tillfälle att öfvertyga sig om befogenheten af dessa med flere synpunkter, som synas mig tala för en icke obetydlig inskränkning af Kongl. Maj:ts nuvarande dispositionsrätt öfver besparingarna, i det jag föreslår,

att Riksdagen, vid förnyande för nästa statsregleringsperiod af nuvarande bestämmelser om dispositionsrätten öfver besparingarna, fäster det vilkor, att Kongl. Maj:t vid nästa Riksdags början framlägger fullständig specifikation öfver de af Kongl. Maj:t under de då senast förflutna fem åren beslutade anvisningar å besparingarna.

Derefter torde detta slags redogörelse böra omfatta det näst föregående året. Första gången åter synes den mig böra omfatta en följd af år, på det att redan nästa års Riksdag må ega tillräckligt materiel för att undersöka frågan om ofvan antydda revision.

Stockholm den 28 januari 1892.

• *A. Hedin.*